

Examenul de bacalaureat național 2024

Proba E.c)

Istorie

Simulare – 21.11.2023

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională – profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I

(30 puncte)

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

A., „În Rusia, [...] bolșevicii se pronunțau pentru acapărarea totală și pe cale violentă a puterii. Liderul acestei fracțiuni era Vladimir Ilici Ulianov, cunoscut sub pseudonimul Lenin. În concepția lui, bolșevicii constituiau un partid de avangardă al clasei muncitoare, un partid al revoluționarilor de profesie, care pentru distrugerea ordinii sociale vechi și instaurarea celei noi trebuiau să acționeze subversiv, conspirativ. Marginali chiar în interiorul mișcării socialiste din Rusia, bolșevicii au profitat de tulburările sociale și politice provocate în această țară, ca urmare a dezastrelor din Primul Război Mondial, iar în octombrie 1917 au pus la cale o lovitură de stat, care a reușit. Foarte repede, bolșevicii și-au creat instrumentele care să le prezeve puterea: au instituit o birocrăție controlată de partid, și-au subordonat sindicatele, au suprimat libertatea presei, au interzis activitatea celorlalte partide, au creat o poliție politică (C.E.K.A.) și au instituit teroarea ca formă de guvernare. Ei considerau că victoria revoluției în Rusia era doar începutul revoluției universale, care va duce la câștigarea peste tot a puterii politice de către proletariat, condus, desigur, de către comuniști. Mișcările de inspirație bolșevică din Ungaria, Germania etc. au fost însă înăbușite imediat după Primul Război Mondial, ceea ce a limitat, deocamdată, comunismul doar la Rusia, devenită, între timp, Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste.” (Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului în România, *O istorie a comunismului în România*)

B., „Primul nucleu al partidului nazist a apărut la München, în 1919, în anul următor, luând numele de Partidul Național Socialist al Muncitorilor Germani. Primul program al partidului nazist a fost redactat în 1920, acesta fiind conceput, în esență, ca instrument de propagandă, deși cuprindea multe elemente care aveau să rămână puncte de referință ale acțiunii politice în anii următori. Programul stipula anularea prevederilor Tratatului de Pace de la Versailles și crearea unei Germanii Mari, atât pentru a restabili fostele granițe, cât și pentru a oferi teritorii unei populații în continuă creștere. Un amplu spațiu era rezervat polemicii împotriva pluripartidismului și parlamentarismului, cărora li se opunea existența unei comunități naționale, în măsură să sublinieze faptul că partidele politice sunt inutile și dăunătoare. Se mai spunea- iar acesta avea să fie un pilon permanent al propagandei partidului nazist- că din această comunitate vor putea face parte numai cetățenii cu sânge german. [...] Așadar, încă din 1920, partidul era o mișcare rasistă și antisemită. *Marșul împotriva Romei* (octombrie 1922) și venirea la putere a lui Mussolini în Italia au avut un efect electrizant asupra mișcării național-socialiste, chiar dacă aceasta își trăgea

vigoarea din situația specific germană, caracterizată de un climat de exasperare naționalistă și de protestul social, determinat de situația dificilă care a urmat Primului Război Mondial. Succesul partidului nazist a fost favorizat și de destrămarea ideii de democrație la nivelul conștiinței populare: majoritatea germanilor, vlăguți de șomaj și de nesiguranță, cereau o ordine capabilă să garanteze stabilitatea viitorului, indiferent de natura acestuia." (Alessandra Minerbi, *Istoria ilustrată a nazismului*)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți statul apărut pe cale revoluționară, precizat în sursa A. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa B, o informație referitoare la lovitura de stat orchestrată de Benito Mussolini. **2 puncte**
3. Menționați cele două ideologii extremiste la care se referă sursa A, respectiv sursa B. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține că exportul de revoluție era destinat să aducă victoria proletariatului în întreaga lume. **3 puncte**
5. Scrieți, din sursa B, două informații care se află într-o relație cauză-efect, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*). **7 puncte**
6. Prezentați două caracteristici ale regimurilor politice de tip totalitar. **6 puncte**
7. Menționați o asemănare între modurile de exercitare a puterii în regimurile politice extremiste. **4 puncte**

SUBIECTUL al II-lea (30 puncte)

Citiți, cu atenție, sursa de mai jos:

„Inochentie Micu a fost primul care a elaborat un program complex de emancipare politică și socială a națiunii române din Transilvania. Pentru înfăptuirea acestui program, episcopul român a dus o luptă dâră, impresionantă prin consecvența, ardoarea și convingerea ei, prin spiritul eroic al luptătorului. În cursul acestei lupte, Inochentie Micu a încheat progresiv un ansamblu de argumente istorice și politice care vor intra în arsenalul luptelor programatice ale românilor din veacurile XVIII-XIX.

Între aceste argumente - arme de luptă - un loc important îl ocupă romanitatea neamului, vechimea și continuitatea românilor deci noțiuni și categorii istorice luate din conștiința colectivă a românilor și politizate activ de Inochentie Micu. Începând cu Inochentie Micu, ideea romanității românilor (care includea și cea a vechimii, stăruinței și unității neamului) se transformă dintr-o stare latentă a conștiinței colective într-o idee - forță politică, mânărită și activizată de înșiși românii, după ce cu veacuri înainte și străinii își dăduseră seama de importanța ideii romanității ca forță politică.

Lupta inițiată de Inochentie Micu, continuată și extinsă de urmașii săi, provoacă o violentă reacție din partea reprezentanților națiunilor constituționale, care se văd amenințate în privilegiile lor tradiționale. La argumentele științifice și îndreptățite invocate de campionii luptei românilor, ei răspund cu contraargumente și contradovezi, dintre care unele vizează argumentele istorice ale lui Inochentie Micu. Trecând peste tonul vehement care amintește de cel al contemporanilor maghiari ai lui Iancu de Hunedoara și Mihai Viteazul, observăm că adversarii românilor nu știu să opună vechimii și priorității istorice a românilor, a originii lor romane, decât teorii neștiințifice, tendențioase, menite să „dovedească” caducitatea unor realități și argumente luate din conștiința românilor și ancorate aici de veacuri. Acum se nasc primele teorii tendențioase despre originea neromană a românilor, despre prezența lor recentă în Transilvania ca urmare a unei imigrări târzii.

Pe de altă parte se reactivează acum teorii mai vechi, umaniste, despre pretinsa vechime antică a unguirilor și sașilor.” (Adolf Armbruster, *Romanitatea românilor, istoria unei idei*)

Pornind de la această sursă, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți o personalitate eclezastică la care face referire sursa dată. **2 puncte**
2. Precizați un secol la care se referă sursa dată. **2 puncte**
3. Menționați două argumente utilizate de români ca arme de luptă în secolul al XVIII-lea, la care se referă sursa dată. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa dată, reacția provocată de lupta lui Inochentie Micu și cauza acestei reacții. **6 puncte**
5. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la acțiunea lui Inochentie Micu, susținându-l cu două informații selectate din sursă. **10 puncte**
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia ideile privind romanitatea românilor au fost influențate de contextul politic existent în secolele al- XVIII-lea -al XIX-lea. (Se punctează prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea **(30 puncte)**

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre totalitarism și democrație în Europa (secolul al XX-lea), având în vedere:

- menționarea a două ideologii totalitare din Europa Occidentală și a câte unei caracteristici a fiecăreia, în prima jumătate a secolului al XX-lea;
- prezentarea unei practici politice totalitare utilizate în Europa de Est, în a doua jumătate a secolului al XX-lea și precizarea unui stat care a utilizat această practică politică;
- formularea unui punct de vedere referitor la practicile politice democratice din Europa, în a doua jumătate a secolului al XX-lea și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea **limbajului istoric adecvat, structurarea** eseului, evidențierea **relației cauză-efect**, elaborarea **argumentului istoric** (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea **succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice și **încadrarea** eseului în limita de spațiu precizată.